

Polat, M. & Kondaş, H. (2018). Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1702-1721.

Geliş Tarihi: 23/02/2017

Kabul Tarihi: 18/09/2018

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YARATICILIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ*

Musa POLAT**
Hakkı KONTAŞ***

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Adıyaman ili Kâhta ilçesinde 2015-2016 eğitim öğretim yılında 8 ilkokulda görev yapan 189 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerini belirlemek için "Ne Kadar Yaratıcısınız?" ölçeği kullanılmıştır. Bu araştırmada yaratıcılık ölçeğinin güvenilirliği .86 olarak bulunmuştur. Verilerin analizinde, bağımsız gruplar t-testi, Mann Whitney-U ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre, sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile cinsiyetleri, medeni durumları, anne ve baba eğitim düzeyleri açısından anlamlı bir fark bulunmazken, öğretmenlerin mesleki kıdemleri, çocukluklarının geçtiği yerleşim birimleri, kitap okuma alışkanlıkları durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Aynı zamanda araştırma sonuçlarına göre, sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun düşük düzeyde yaratıcı olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni, Yaratıcılık, Yaratıcı Düşünme

EXAMINING PRIMARY SCHOOL TEACHERS' CREATIVITY LEVEL

ABSTRACT

The main purpose of this research is to examine primary school teachers' creativity level. Study group in this research consist of 189 primary school teachers who are give education at the first grade primary schools in Kâhta district of Adıyaman city in 2015-2016 school year. The research is a survey model and descriptive study. In the research, to evaluate students' levels of creativity a scale named "How Creative Are You?" is used. The reliability of the creativity scale, applied to primary school teachers, is found as .86. In the research, t-test, Mann Whitney-U, ANOVA tests are used in the analysis of the data. According to research results, there is no meaningful difference between primary school teachers' creativity levels according to their gender, marital status and mothers and fathers' educational background whereas there is a meaningful difference between primary school teachers' creativity levels based on seniority, places where they grown up, reading book habit.

Key Words: Premier School Teacher, Creativity, Critical Thinking Disposition

* Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen birinci yazarın yüksek lisans tezinin bir bölümünden üretilmiştir.

**Öğretmen, MEB, Adıyaman Bilim ve Sanat Merkezi, msplt16@hotmail.com

*** Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi, hakkikontas@hotmail.com

1.GİRİŞ

Çağımızda yaratıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerine sahip bireylerin yetişmesi için hazırlanan eğitim programlarının aktif uygulayıcıları okullarda görev yapmakta olan öğretmenlerdir. Bilginin hızla yayıldığı çağımızda öğretmenlerin imajı da değişime uğramıştır. Öğretmen, değişerek artan bilgi karşısında kendi bilgilerini yenilemeli ve bilgiye hızlı ve doğru bir şekilde ulaşma konusunda yeterli donanıma sahip iyi bir rehber olmalıdır (Balay, 2004). Çünkü öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimi için öğretmenler öncelikli olarak bu becerilerin geliştirecek yöntem ve teknikleri kullanmalı ve sınıf ortamını psikolojik açıdan uygun hale getirmelidirler. Öğrencilerin zor durumlar karşısında kendi çözüm yollarını bulmaları konusunda teşvik etmeli ve buna ortam sağlamalıdır. Yaratıcı öğretmenler, öğrencilerin kendi yaratıcı yeteneklerini keşfetmelerini ve bu yetenekleri kendini gerçekleştirme yolunda kullanmalarını sağlayacak öğretim ortamları yaratmalıdırlar. Bireysel farklılıkları dikkate alarak bilgi aktarıcı değil yol gösterici olmalıdırlar (Aydoğan, 2008). Bununla birlikte öğrencilerin toplumda yaratıcı bireylere dönüşürken bir davranış modeli olmalıdırlar. Öğretmenlerin öğrencilere vermiş olduğu bilgilerin daha heyecanlı, ilgi çekici ve gerçek yaşamla bağlantılı olmasını sağlaması için, karmaşık konuları öğrencilerin anlayabileceği bir dille daha kolay sunabilmesi, bunları yaparken çocukların hayal güçlerini anlatılan konuları mizahi yönleriyle ele alarak hayata geçirmesi için bir öğretmenin yaratıcı özelliklere sahip olmalıdır. Yaratıcı öğretmen, öğrencileri bir birey olarak kabul eden, öğrencilerin özgür birey olmaları konusunda özendirilen ve bu konuda onlara model olurlar. Yaratıcı öğretmenler sınıfın dışında da öğrencilere çok zaman ayırırlar. Yaratıcı öğretmenler sürekli okuyan, meraklı ve kolay iletişim kurma becerisine sahip bireylerdir (Sungur, 2001). Ancak bu özellikler sayesinde öğretmen çağın gerektirmiş olduğu eğitim anlayışını öğrencilerine verebilir (Öncü, 2014). Bu nedenle eğitimin verimli, nitelikli ve başarılı olması için yaratıcılık öğretmenler açısından önemli bir hale gelmiştir (Orhon, 2014: 24). Çünkü öğrencilerin derste pasif tutan, hazır bilgiler sunup bu bilgileri ezberlemesini bekleyen, merak duygularını kamçulamayan, öğrencileri yüreklendirmek yerine eleştiren, farklı düşüncelere kapalı olan geleneksel özelliklere sahip bir öğretmenin, çağın gereklerine uygun alternatif, analitik ve yaratıcı düşünen bireyler yetiştirmesi beklenemez (Aktamış ve Can, 2007; Eroğlu, 2014). Bu nedenle öğretmenlerin yaratıcı becerilerle donanımlı olması gerekmektedir. Ancak bir ülkenin gelişmesinde ve geleceğinde, sadece öğretmenlerin değil aynı zamanda öğrencilerin de yaratıcı olması ve bu yaratıcı becerilerinin geliştirilmesi önemli bir hale gelmiştir. Albayrak, (2005) ise yaratıcı bir eğitim vermek ve yaratıcı yaratıcılığı geliştiren yöntemleri bilmenin sadece önemli olmadığını aynı zamanda öğretmenlerin de yaratıcı düşünceye sahip olması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmenin sahip olduğu zekâ ve yeteneğin öğrencilerin yaratıcı becerilerinin gelişmesinde sadece yeterli olmadığını ancak yaratıcı becerisi kullanılması durumunda öğrencilerin yaratıcı becerilerine olumlu yönde gelişebileceğini vurgulamıştır. Çünkü öğrenci ile öğretmen ilişkilerinin niteliği, öğrencilerin akademik başarılarını, kazanması gereken becerileri ve öğrenci davranışlarını etkilemektedir (Erdoğan, 2006).

Bilgi ve teknoloji çağında yaşanan hızlı değişimler yeni bilgileri etkin bir şekilde kullanan, yaratıcı düşünceye sahip, problemler karşısında yaratıcı beceriler sergileyebilen bireylerin var olmasını gerekli hale getirmiştir. Argun'a, (2012: 1) göre teknoloji hızla gelişirken, ona ayak uyduracak olan insanların aktif, ileriye görebilen,

kendini tanıyan ve kendini ifade edebilen, çevre olanaklarını ve teknolojiyi en iyi şekilde kullanan yaratıcı bir yapıya sahip özelliklerle yetiştirilmelidir. Orhon'a (2014: 23) göre yaratıcılık, bireyi, yöntemleri, materyalleri işbirliklerini ve benzeri faktörleri kapsayan çok boyutlu bir süreçtir. Bu nedenle yaratıcılık, öğrenci, aile, öğretmen, okul, üst yönetimler, sivil toplum örgütleri, bakanlıklar gibi çok ortaklıklı bir sistemdir. Gelişmiş ülkeler bu toplumsal koşulları oluşturabilmek, toplumları değişen dünyaya ayak uydurabilmek için, ülkeler her zamankinden daha fazla yaratıcı eğitime ihtiyaç duymuştur (Öncü, 2014: 100). Çünkü Öncü'nün (2014: 208) belirttiği gibi, toplumların yaşamın her alanında kaliteli bir yaşama kavuşmasında, bireylerde yeni ufukların açılmasında ve toplumdaki bireylerin daha ileri bir düzeye taşınmasında yaratıcılık büyük bir rol oynamaktadır. Bu nedenle aileler çocuklarının her gelişim evresinde hangi fiziksel, ruhsal ve zihinsel gereksinime sahip olduğunu bilmeli ve çocuğunun yaratıcı üst düzey düşünme becerilerinin gelişimi için gerekli olanakları sağlamalıdır. Çünkü Doğan'ın (2016) belirttiği gibi aileler bu konularda ne kadar bilinçli olurlarsa çocuğun yaratıcılık becerisinin gelişimi ilerleyen yaşla beraber o kadar kolay olacaktır. Ancak çoğu çocuk bu niteliklere sahip bir aileye sahip olarak dünyaya gelmemektedir. Bu nedenle çocuklarda üst düzey becerilerini, özellikle de yaratıcılık becerisini bulup geliştirmek için daha profesyonel, planlı, programlı ve özel olarak oluşturulmuş bir ortamın sağlandığı çağdaş formal eğitim kurumlarının varlığını zorunlu hale getirmiştir. 21. Yüzyılın okulları, açık, esnek ve yaratıcı sistemler olarak planlanmalıdır (Tafari, 1994). Daha fazla bilgi vermekten çok daha fazla merak ve heyecan öğesinin kullanıldığı, ezberci eğitimin yerine daha fazla yaratıcı düşünceye yer verildiği yerler olmalıdır (Sungur, 2001: 23).

Ülkemizde bilgi toplumunun gereklerine ve ihtiyaçlarına cevap vermesi amacıyla birçok ülkede olduğu yaratıcılık gibi üst düzey düşünme becerilerini 1739 sayılı "Türk Millî Eğitim Temel Kanunu"nun genel amaçlarının 2. Maddesi içerisine aşağıdaki gibi yerleştirilmiştir:

Madde 2- Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini, Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek.

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.(Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2015).

Yukarıda, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları başlığı altındaki 2. maddesinde, toplumun üst düzey düşünme becerilerinden olan bilimsel düşünme gücü, yaratıcı beceriler gibi üst düzey düşünme becerilerine sahip, bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler yetiştirmeyi amaçladığı görülür. Bu nedenle yaşanan bu gelişmeler yaratıcı düşünmenin çocuklara kazandırılması eğitim programlarının temel hedeflerinden biri olarak eğitim ve öğretim sisteminin merkezinde yer alması gereğini ortaya çıkarmıştır (Aish, 2014; Şahinel, 2002: 36). Ancak eğitim sistemi ne kadar yaratıcı yaratıcılığa açık olsa da öğretmenler yaratıcı becerilere sahip olmadığı ve bu becerileri eğitim

ortamlarına yansıtmadığı sürece bu amacına ulaşamaz (Aydoğan, 2008). Bu nedenle okul paydaşları içerisinde çocuklar üzerinde önemli bir etkiye sahip olan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık gibi üst düzey düşünme becerilerini çocuklara kazandırmadan önce bu becerilere kendilerinin hangi düzeyde sahip olduklarının belirlenmesi önemlidir. Okulu oluşturan paydaşlar arasında öğrenenler üzerinde kritik yere sahip olan bileşen ise öğretmendir. Yaratıcılık gibi üst düzey becerilerin toplumda yer edinmesi ve bireye kazandırılması amacı, ülkemizde çağdaş eğitim kurumlarında görev yapan yaratıcı düşünme becerilerine sahip bilgili ve deneyimli öğretmenlerin var olması ihtiyacını doğurmuştur (Aybek, 2010:1; Hemming, 1997; Kelly, 2003). Bu nedenle geleceğimiz olan çocuklar üzerinde önemli etkiye sahip olan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyinin belirlenmesi ve yaratıcılık düzeyini arttırmak için yapılması gereken eylemlerin tespiti önemlidir.

Alanyazında yaratıcılık ile ilgili çalışmalara bakıldığında bu çalışmaların bir kısmının örgün eğitim kurumlarında belirli eğitim kademelerindeki öğrencilerin (Akkanat, 2012; Albayrak, 2005; Aydoğan, 2008; Baltacı, 2013; Bender, 2006; Erol, 2010; Kılıç, 2011), üniversitelerde öğrenim gören çeşitli kademelerdeki öğretmen adaylarının (Aktamış ve Can, 2007; Çetingöz, 2002; Gülel, 2006; İşler ve Bilgin, 2002; İşleyen ve Küçük, 2013; Zeytin, 2010), çeşitli branşlarda görev yapan öğretmenlerin (Ersükmen, 2010; Kurnaz, 2011) yaratıcılığını incelemeye dönük olduğu görülmüştür. Yaratıcılık ile ilgili yapılan bazı araştırmaların ise işlenen bir ders konusunun (Şahbaz, 2004) veya bir öğretim yöntem ve tekniğinin uygulanmasının (Bacak, 2008; Biber, 2006; Çoban, 2014; Uysal, 2009; Yılmaz, 2006) yaratıcılık ile olan ilişkisini incelemeye dönük olduğu görülmüştür. Ayrıca, yurt dışı araştırmalara bakıldığında ise, bu çalışmaların bir kısmının örgün eğitim kurumlarında belirli eğitim kademelerindeki öğrenciler üzerinde uygulandığı görülmüştür (Virgolim, 2005). Ayrıca farklı branşlarda görev yapan öğretmenlerin yaratıcılığının incelendiği çalışmalara da rastlanmıştır (Aish, 2014; Aljughaiman, 2002; Benckenstein, 2016; Edinger, 2008; Jennings 2005; Karrow, 1997; Lapèniènè ve Bruneckienè, 2010; Maloney, 1992; Merriman, 2015; Narey, 2006; Scott, 2015).

Çoban, (2016) okul öncesi öğretmenlerinin kendi algılarına göre yaratıcılık düzeylerini belirlemeyi amaçlayan çalışmasında öğretmenlerin yaratıcı olmadıkları, yaratıcılık düzeylerinin cinsiyet, çocukluklarının geçtiği yerleşim birimi, anne-baba öğrenim durumuna göre yaratıcılık düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak Kurnaz'ın ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile demokratik tutumlarının incelendiği çalışmasında öğretmenlerin yaratıcı olmadıkları, yaratıcılık düzeylerinin cinsiyete, medeni duruma, yerleşim birimine, görev süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Kurnaz, 2011). Şahin, (2010) ise ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık, yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerini belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı çalışmasında öğretmenlerin yaratıcı olmamakla birlikte yaratıcılık düzeylerinin, cinsiyet, medeni durum, kıdem yılı değişkenlerinden etkilenmediği belirlenmiştir.

Yukarıda belirtilen araştırmalara bakıldığında araştırmaların çoğunlukla hemşireler, öğretmen adayları, öğrenciler veya bir derse, konuya hatta belirli bir öğretim yöntemine/tekniğine/anlayışına dönük yapıldığı görülmüştür. Yapılan araştırmalar okullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerine dönük olmamasına rağmen eleştirel düşünme eğilimi ile yaratıcılık düzeyini birlikte ele alan yurt içi (Gök ve Erdoğan,

2011; Toyran, 2015) ve yurt dışı (Kelly, 2003) çalışmalara da rastlanmıştır. Ayrıca belirli bir öğretim yöntemini/teknikini/anlayışını yaratıcılık ile ele alan çalışmalara da rastlanmıştır. Ancak okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerin yaratıcılıklarını inceleyen çalışmalara az sayıda rastlanmıştır. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, çocukluklarının geçtiği yer, kitap okuma alışkanlığı, anne ve baba eğitim düzeyi gibi değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Eroğlu, (2014) yaratıcılıkta cinsiyet değişkeninin küçük yaşlardaki bireylerde çok da ön planda olmadığı ancak yaş ilerledikçe erkeklerde niceliksel ve mekânsal, kadınlarda ise sözel yetenek gerektiren görevlerde daha yaratıcı oldukları düşüncesindedir. Albayrak, (2005) özellikle toplumsal kültürün kadın ve erkeğe olan bakış açısının, yaratıcılık becerisinin cinsiyete göre farklılaşmasında etkili olduğunu belirtmiştir. Anne ve babanın almış olduğu eğitim, eğitime bağlı olarak sahip oldukları otoriter ve demokratik tutumların da bireylerin yaratıcı becerilerinin gelişiminde olumlu ve olumsuz yönde etkili olduğu görülmüştür (Kandır, 2001:39).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerini incelemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılıkları hangi düzeydedir?
- 2- Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyi cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem, çocukluklarının geçtiği yer, kitap okuma alışkanlığı, anne ve baba eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yapılan bu araştırma var olan bir durumu, var olduğu biçimde ve nesnel bir yaklaşım ile ortaya koyma üzerine temellendiren (Karasar, 2009) tarama modelinde bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel işlemleri tanımlayan betimsel istatistik modelidir (Büyüköztürk, 2014).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Adıyaman İli Kâhta İlçesinde 8 ilkokulda görev yapan 189 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu ile ilgili bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.
Çalışma Grubuna İlişkin Betimsel İstatistikler

		<i>n</i>	<i>%</i>
Cinsiyet	Erkek	119	63
	Kadın	70	37
Medeni Durum	Evli	171	90.5
	Bekâr	18	9.5
Mesleki Kıdem	1-5 Yıl	17	9
	6-10 Yıl	45	23.8
	11-15 Yıl	70	37
	16-20 Yıl	44	23.3
	21 ve Üstü	13	6.9
Yerleşim Birimi	Köy	30	15.9
	İlçe	96	50.8
	İl	63	33.3
Kitap Okuma	Her gün	30	15.9
Alışkanlığı	Fırsat Buldukça	147	77.8
	Hiç	12	6.3
Anne Eğitim Düzeyi	Okur Yazar Değil	107	56.6
	Okur Yazar	15	7.9
	İlkokul	51	27
	Ortaokul	16	8.5
Baba Eğitim Düzeyi	Okur Yazar Değil	16	8.5
	Okur Yazar	22	11.6
	İlkokul	90	47.6
	Ortaokul	26	13.8
	Lise	35	18.5

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, Raudsepp (1977) tarafından geliştirilen ve Çoban (1999) tarafından Türkçeye uyarlanan “Ne Kadar Yaratıcısınız?” (How Creative Are You?) yaratıcılık ölçeği, kullanılmıştır. Ayrıca araştırmada öğretmenlerin bilgileri “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır. Yaratıcılık ölçeği, bireyin davranışları, değerleri, ilgileri, motivasyonları, kişisel özellikleri ve daha birçok değişken göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Ölçek tek boyutlu olup, ölçekte 50 (23 olumlu, 27 olumsuz) madde bulunmaktadır. Ölçek, kesinlikle katılıyorum (+2), katılıyorum (+1), kararsızım (0), katılmıyorum (-1) ve kesinlikle katılmıyorum (-2) şeklinde puanlanmaktadır. Ters maddeler, ters puanlanmıştır. Ölçekteki maddelerden elde edilen puanların toplanması ile yaratıcılık puanları elde edilmiştir. Ölçek puanları 100 ile 80 arasında olanların yaratıcılık düzeyleri yüksek, 79 ile 60 arasında olanların yaratıcılık düzeyleri ortalamanın üzerinde, 59 ile 40 arasında olanların yaratıcılık düzeyleri orta, 39 ile -20 arasında olanların yaratıcılık düzeyleri ortalamanın altında, -19 ile -100 arasında olanların yaratıcı olmadıkları kabul edilmektedir. Uyarlanan ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .95 bulunmuştur. Bu çalışmada da hesaplanan Cronbach alfa değeri .86 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmıştır. Çarpıklık değeri -0.313 , basıklık değeri ise -0.362 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler verilerin normal dağıldığını göstermektedir. Çarpıklık katsayısının $+1$ ile -1 sınırları içinde olması, puanların normal dağılımdan önemli bir sapma göstermediği şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2014).

Araştırma verilerinin analizinde betimsel istatistiklerden frekans, yüzde, ortalamalar arası farkı hesaplamada bağımsız gruplar t-testi ve Mann Whitney-U testi, çoklu karşılaştırmalarda ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Scheffe ve Tukey HSD testleri kullanılmıştır. Ancak, gruplar arasında anlamlı farklılığın kaynağının belirlenemediği durumlarda LSD testi kullanılması yoluna gidilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmaya ilişkin bulgular tablolar halinde aşağıda sunulmuş, buna ilişkin yorumlara da tablo altında yer verilmiştir.

Tablo 2.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeyine İlişkin Dağılımlar

	n	En düşük	En yüksek	\bar{X}	Std. Sapma
Yaratıcılık toplam	189	-29.00	35.00	10.95	11.50

Tablo 2'deki bulgulara göre çalışmaya kapsamındaki öğretmenlerin yaratıcılık düzeyi ortalama puanlarının $\bar{X} = 10.95$ olduğu görülmektedir.

Tablo 3.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılıklarının Cinsiyet Değişkenine Göre t- testi Sonuçları

Yaratıcılık	Cinsiyet	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Cinsiyet	Kadın	70	10.24	11.24	187	.65	.52
	Erkek	119	11.36	11.68			

Tablo 3'te görüldüğü gibi, yapılan t-testi sonuçlarına göre erkek sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık puan ortalamaları ($\bar{X}=11.36$), kadın sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarına ($\bar{X}=10.24$) göre daha yüksek bulunmasına rağmen bu farklılığın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($t = .65, p > .5$).

Tablo 4.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin Medeni Durum Değişkenine İlişkin Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Medeni Durum	n	Sıra Ortalaması	Sıra toplamı	U	p
Evli	171	95.82	16386.00	1398	.523
Bekâr	18	87.17	1569.00		
Toplam	189				

Tablo 4'te görüldüğü gibi, yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre, evli sınıf öğretmenlerinin sıra ortalamaları (95.82), bekâr sınıf öğretmenlerinin sıra

ortalamalarına (87.7) göre daha yüksek bulunmasına rağmen bu farklılığın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ($p=.52$; $p > .05$).

Tablo 5.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin Kıdem Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Kıdem (Yıl)	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
1-5	Gruplararası	1338.44	4	334.61	2.615	.037	6-10 > 1-5
6-10	Grupiçi	23416.56	183	127.96			11-15 > 1-5
11-15	Toplam	24755.0	187				16-20 > 1-5
16-20							21 üstü > 16-20
21-üstü							

Tablo 5'te görüldüğü gibi ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda; sınıf öğretmenlerin kıdem ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur $F(4,183)=2.615$, $p < .05$. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı düzeyde değiştiğini göstermektedir. Varyansların homojen olup olmadığını test etmek için Levene testi yapılmış ve homojen olduğu görülmüştür ($L_F=.57$; $p>.05$). Varyansların homojen olduğu durumlarda anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey HSD ve Scheffe testinin sonuçlarına göre farkın hangi gruplar arasında olduğu belirlenememiştir. Bu nedenle LSD testi uygulanmıştır. Yapılan LSD testi sonuçlarına göre; kıdemi 6-10 yıl arasında olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları ($\bar{X}=11.75$), kıdemi 1-5 yıl arasında olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ($\bar{X}=4.41$) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Kıdemi 11-15 yıl arasında olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları ($\bar{X}=11.81$), kıdemi 1-5 yıl arasında olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ($\bar{X}=4.41$) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Kıdemi 16-20 yıl arasında olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları ($\bar{X}=13.05$), kıdemi 1-5 yıl arasında olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ($\bar{X}=4.41$) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Kıdemi 16-20 yıl arasında olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları ($\bar{X}=13.05$), kıdemi 21-üstü yıl arasında olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ($\bar{X}=5.85$) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 6.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin Çocukluğun Geçtiği Yerleşim Yeri Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Yerleşim Yeri	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Köy	Gruplararası	1805.17	2	902.584	7.276	.001	İlçe>Köy
İlçe	Grupiçi	22949.83	185	124.053			İl>Köy
İl	Toplam	24755.00	187				

Tablo 6'da görüldüğü gibi ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin çocukluklarının geçtiği yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda; sınıf öğretmenlerin çocukluklarının geçtiği yerleşim yeri ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur $F(2,185)=7.276$, $p<.05$.

Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin çocukluklarının geçtiği yerleşim yeri değişkenine bağlı olarak anlamlı düzeyde değiştiğini göstermektedir. Varyansların homojen olup olmadığını test etmek için Levene testi yapılmış ve homojen olduğu görülmüştür ($L_F=.13$; $p>.05$). Varyansların homojen olduğu durumlarda anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey HSD testinin sonuçlarına göre; çocukluğunun geçtiği yerleşim yeri ilçe olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları ($\bar{X}=13.24$), çocukluğunun geçtiği yerleşim yeri köy olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ($\bar{X}=4.37$) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Çocukluğunun geçtiği yerleşim yeri il olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları ($\bar{X}=10.76$), çocukluğunun geçtiği yerleşim yeri köy olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ($\bar{X}=4.37$) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 7.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin Kitap Okuma Alışkanlığı Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Kitap okuma alışkanlığı	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Her gün	Gruplararası	889.05	2	444.526	3.446	.034	Hergün>fırsat buldukça
Fırsat buldukça	Grupiçi	23865.94	185	129.005			
Hiç	Toplam	24755.00	187				Hergün>hiç okumam

Tablo 7’de görüldüğü gibi ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin kitap okuma alışkanlıkları değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda; sınıf öğretmenlerin kitap okuma alışkanlıkları ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur $F(2,185)=3.446$, $p<.05$. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin kitap okuma alışkanlıkları değişkenine bağlı olarak anlamlı düzeyde değiştiğini göstermektedir. Varyansların homojen olup olmadığını test etmek için Levene testi yapılmış ve homojen olduğu görülmüştür ($L_F=.14$; $p>.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan Tukey HSD ve Scheffe testinin sonuçlarına göre gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamış, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla LSD testi uygulanmıştır. LSD testi sonuçlarına göre; her gün kitap okuyan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları ($\bar{X}=15.40$), fırsat buldukça kitap okuyan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ($\bar{X}=10.49$) ve hiç kitap okumayan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ($\bar{X}=6.25$) anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 8.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Okuryazar değil	Gruplararası	1248.00	5	249.600	1.932	.091
Okuryazar	Grupiçi	23507.00	182	129.159		
İlkokul	Toplam	24755.00	187			
Ortaokul						
Lise						
Üniversite						

Tablo 8’de görüldüğü gibi ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda; sınıf öğretmenlerinin anne eğitim düzeyi ortalamaları arasında anlamlı fark bulunamamıştır $F(5,182)=1.932$, $p>.05$. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin anne eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak değişmediğini göstermektedir.

Tablo 9.

Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılık Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Okuryazar değil	Gruplararası	500.253	4	125.063	0.944	.440
Okuryazar	Grupiçi	24254.742	183	132.540		
İlkokul	Toplam	24754.995	187			
Ortaokul						
Lise						
Üniversite						

Tablo 9’da görüldüğü gibi ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda; sınıf öğretmenlerinin baba eğitim düzeyi ortalamaları arasında anlamlı fark bulunamamıştır $F(4,183)=0.944$, $p>.05$. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin baba eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak değişmediğini göstermektedir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Yapılan bu araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun düşük düzeyde yaratıcı olduğu görülmektedir. Ayrıca grupta çok yaratıcı, yaratıcı ve orta derecede yaratıcı öğretmen ise bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin yüksek seviyede çıkmamasında bireyin yaşamış olduğu yakın çevresinde bireyi yaratıcı düşünmeye sevk edecek ve bu yöndeki istek ve eğilimlerini artıracak etkinliklere ve olanaklara fırsat verilmemesi gösterilebilir. Yaratıcılık ile ilgili yapılan çalışmalar çoğunlukla belirli eğitim kademelerindeki öğrencilerin (Akkanat, 2012; Albayrak, 2005; Aydoğan, 2008; Baltacı,

2013; Bender, 2006; Erol, 2010; Kılıç, 2011), üniversitelerde öğrenim görmekte olan çeşitli kademelerdeki öğretmen adaylarının (Aktamış ve Can, 2007; Çetingöz, 2002; Gülel, 2006; İşler ve Bilgin, 2002; İşleyen ve Küçük, 2013; Zeytun, 2010), çeşitli branşlarda görev yapan öğretmenlerin (Ersükmen, 2010; Kurnaz, 2011) yaratıcılığını incelemeye dönük olduğu görülmüştür. Yaratıcılık ile ilgili yapılan bazı araştırmaların ise işlenen bir ders konusunun (Şahbaz, 2004) veya bir öğretim yöntem ve tekniğinin uygulanmasının (Bacak, 2008; Biber, 2006; Çoban, 2014; Uysal, 2009; Yılmaz, 2006) yaratıcılık ile olan ilişkisini incelemeye dönük olduğu görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan bir diğeri de, cinsiyet değişkeninin öğretmenlerin yaratıcılıkları üzerinde anlamlı bir etkisinin olamamasıdır. Alanyazına bakıldığında bu sonucu destekleyen araştırmalara rastlanmasına rağmen (Akkanat, 2012; Biber, 2006; Erol, 2010; İşleyen ve Küçük, 2013; Kurnaz, 2011; Toyran, 2015; Türkmen, 2014; Zeytun, 2010), bu sonucu desteklemeyen çalışmalara da rastlanmıştır (Gök ve Erdoğan, 2011; Gülel, 2006). Çoban, (2016) okul öncesi öğretmenlerinin kendi algılarına göre yaratıcılık düzeylerini belirlemeyi amaçlayan çalışmasında öğretmenlerin yaratıcı yaratıcılık düzeylerinin cinsiyetlerinin yaratıcılık düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç Kurnaz'ın ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile demokratik tutumlarının incelendiği çalışmasında da yaratıcılık düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucunu desteklemektedir (Kurnaz, 2011). Şahin, (2010) ise ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık, yaşam doyumu ve tükenmişlik düzeylerini belirlemek ve aralarındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı çalışmasında öğretmenlerin yaratıcılık düzeylerinin, cinsiyet değişkenlerinden etkilenmediği belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmada, medeni durum değişkeninin sınıf öğretmenlerin yaratıcılıkları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Alanyazına bakıldığında Kurnaz'ın 2011'de yapmış olduğu ilköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ve demokratik tutumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi adlı çalışmada medeni durumun sınıf öğretmenlerinin yaratıcılıkları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı araştırmanın bu sonucunu desteklemektedir. Bu çalışmanın sonucu, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin kıdem değişkenine bağlı olarak anlamlı düzeyde değiştiğini göstermektedir. Öğretmenlerin kıdemi arttıkça yaratıcılık düzeylerinin de arttığı sonucuna varılabilir. Alanyazına bakıldığında yaratıcılık ile kıdem arasında anlamlı farkın bulunmadığı araştırmalara da rastlanmıştır (Kurnaz, 2011). Kıdem arttıkça sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyinde olumlu yönde bir artışın olmasında, sınıf öğretmenlerinin elde ettiği tecrübe sonucunda meslekleri ile ilgili problemlere ve mesleklerini icra ederken görmüş oldukları eksikliklere, sorunlara daha yaratıcı çözüm önerileri sunma olanaklarına sahip olmaları da bu sonucun elde edilmesinde etkili olabilir. Araştırma sonucuna göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin çocukluklarının geçtiği yerleşim yeri değişkenine bağlı olarak anlamlı düzeyde değiştiğini göstermektedir. Ancak alanyazında bu sonucu desteklemeyen araştırmalara rastlanmıştır (Gülel, 2006). Bu sonuçlara bakıldığında yerleşim yeri olarak daha büyük bir yerde çocukluğunu geçiren bireyler yerleşim yeri daha küçük olan yerleşim yerinde yetişen bireylere göre daha yüksek yaratıcı bir düzeye sahip olmaktadır. Büyük şehirlerde bireyin daha fazla sosyal olanaklarla karşı karşıya kalmasının yanı sıra çevresel uyandırıcıların fazla olması ve büyük şehirlerde eğitim ve kişisel gelişim olanaklarının daha fazla olması bireyin yaratıcılıkları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu da köy, ilçe gibi yerleşim birimlerinde yetişen çocukların üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye dönük

sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetlerden daha az sahip olduğu ve bu olanaklardan daha az yararlanabildiklerini göstermektedir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin kitap okuma alışkanlıkları değişkenine bağlı olarak anlamlı düzeyde değiştiğini göstermektedir. Buna göre; kitap okuma alışkanlığı her gün olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamaları, kitap okuma alışkanlığı fırsat buldukça olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından ve kitap okuma alışkanlığı hiç okumam olan sınıf öğretmenlerinin puan ortalamalarından yüksek bulunmuştur. Ancak alanyazında bu sonucun aksini gösteren araştırmalara da rastlanmıştır (Gülel, 2006). Buna göre çok kitap okuyan bireylerin daha az okuyan ve hiç okumayanlara göre daha çok yaratıcılık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna varılabilir.

Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin anne eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak değişip değişmediğinin incelendiği bu çalışmada anne eğitim düzeyinin öğretmenlerin yaratıcılığı üzerine anlamlı bir etkiye sahip olmadığını gösterdi.. Benzer şekilde ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin baba eğitim düzeyi ortalamaları arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Bu sonuç sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin baba eğitim düzeyi değişkenine bağlı olarak değişmediğini göstermektedir. Alanyazına bakıldığında bu sonucu destekleyen çalışmalara rastlanırken (Akıllı, 2012; Çetingöz, 2002; Toyran, 2015; Türkmen, 2014; Zeytun, 2010), bu araştırmanın sonucunu desteklemeyen çalışmalara da rastlanmıştır (Gök ve Erdoğan, 2011; Türkmen, 2014).

Bu araştırmanın sonuçları araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin düşük düzeyde olduğunu, cinsiyet, medeni durum, anne ve baba eğitim düzeyinin yaratıcılık üzerinde anlamlı düzeyde etkiye sahip olmadığını göstermiştir. Yine bu araştırma sonuçları mesleki kıdem, çocukluğun geçtiği yerleşim yeri ve kitap okuma alışkanlığının öğretmenlerin yaratıcılıkları üzerinde anlamlı düzeyde etkisinin olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır.

5. ÖNERİLER

Toplumu şekillendirmede ve nitelikli insan gücü yetiştirmede en önemli basamak olan ilköğretim kurumlarında eğitim veren sınıf öğretmenlerinin bilgi çağının gereklerine uygun olarak yaratıcılık gibi üst düzey düşünme becerilerine sahip bireyler olması için eğitim programlarının ve öğretmen yetiştiren yükseköğretim programlarının çağın gereklerine uygun olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda yaşanan olumsuzlukları giderecek önlemler alınmalıdır. Üst düzey düşünme becerilerinin özellikle öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında öğrenme sürecinin merkezine oturtulmalıdır. Sınıf öğretmenleri mesleklerini icra ederken de üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik hizmet içi eğitim faaliyetlerine, seminer ve kurslara katılımları konusunda bu tür olanaklar sunulmalı ve bu yönde öğretmenler teşvik edilmelidir. Araştırmada çocukluğu daha büyük bir yerleşim yerinde geçen sınıf öğretmenin çocukluğunu daha küçük bir yerleşim yerinde geçiren öğretmene göre yaratıcılık düzeyi daha yüksek bulunmuştur. Bu da köy, ilçe gibi yerleşim birimlerinde yaşayan öğretmen ve öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştiremeye dönük sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetlerden daha az yararlanabildiğini göstermektedir. Bu

nedenler küçük yerleşim birimlerinde yöneticilerin sanatsal etkinliklere teşvik edici ortam ve fırsatlar yaratmalıdırlar.

İleride yapılacak araştırmalara yönelik öneriler aşağıda verilmiştir:

Bu araştırma Adıyaman İli Kâhta İlçesi'nde 2015-2016 eğitim-öğretim yılında devlete bağlı 8 ilköğretim okulunda görev yapmakta olan 189 sınıf öğretmenleriyle sınırlı tutulmuştur. Bundan sonraki araştırmaların daha çok okul ve daha büyük sayıdaki öğretmen grubu üzerinde uygulanabilir. Alanyazında bu konuda ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenlerine yönelik araştırmalara da çokça rastlanmamıştır. Daha çok öğrenciler ve belirli branşlardaki öğretmen adayları üzerine araştırmalara yer verilmiştir. Bu nedenle bu konuyla ilgili ilköğretimde görev yapan sınıf öğretmenleri ile ilgili daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılarak alanyazına katkı sağlanabilir. Ayrıca araştırmada farklı ülkelerdeki araştırmacılar tarafından geliştirilen 'California Eleştirel Düşünme Eğilim Ölçeği' ve 'Ne Kadar Yaratıcısınız?' ölçeklerinden elde edilen veriler ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmada kullanılan ölçekler ülkemiz dışındaki akademisyenler tarafından geliştirilmiştir. Bu nedenle yaratıcılık düzeyini ölçen toplumumuza uygun ölçekler geliştirilebilir. Ayrıca bu araştırmada kullanılan ölçekler yerine eleştirel düşünme eğilimini ve yaratıcılık düzeyini ölçen farklı ölçme araçlarıyla bu araştırma gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Aish, D. (2014). Teachers' Beliefs About Creativity in the Elementary Classroom. Pepperdine University.
- Akıllı, N. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeylerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Akkanat, Ç. (2012). *İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Aktamış, H. ve Can, B. T. (2007). Fen öğretmen adaylarının yaratıcılık inançları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 2(4), 484-499.
- Albayrak, H. (2005). *5-6 yaş çocuklarının yaratıcılık ve öğrenime hazır oluş düzeylerine okulöncesi eğitimin etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aljughaiman, A. M. (2002). Teachers' Perceptions of Creativity and Creative Students. University of Idaho.
- Argun, Y. (2012). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık ve eğitimi (3. baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aybek, B. (2010). *Örneklerle düşünme ve eleştirel düşünme (1. baskı)*. Adana: Nobel Kitabevi.
- Aydoğan, R. (2008). *Okumaya karşı olumlu ve olumsuz tutuma sahip 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersinde kullandıkları okuduğunu anlama stratejileri ve yaratıcılık düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Bacak, S. (2008). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde öykü tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrenenlerin akademik başarı ve yaratıcılıklarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Balay, R. (2004). "Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim". Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 37(2), 61-82.
- Baltacı, H. (2013). *Çocuğun yaratıcılık performansında görsel değerlerin yeri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Benckenstein, C. C. (2016). Creativity Through the Eyes of Social Studies Teachers in Urban Settings. Texas A&M University.
- Bender, M. T. (2006). *Resim-iş eğitimi öğrencilerinde duygusal zeka ve yaratıcılık ilişkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Biber, M. (2006). *Keşfederek öğrenme yönteminin ilköğretim 2. kademe matematik dersi öğrencilerinin yaratıcılıkları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*(20. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çetingöz, D. (2002). *Okulöncesi eğitimi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çoban, S. (1999). *Yöneticilerin yaratıcılık düzeyleri ile liderlik tarzları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çoban, B. (2014). *Probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin akademik başarılarına, yaratıcılıklarına ve transfer becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çoban, Ç. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Uşak.
- Doğan, N. (2016). Yaratıcı düşünme ve yaratıcılık. Pegem Atf İndeksi, 2016(5), 167-198.
- Edinger, M. J. (2008). An Exploratory Study of Creativity-Fostering Teacher Behaviors in Secondary Classrooms. Virginia: The Faculty of the School of Education The College of William and Mary in Virginia.
- Erdoğan, M. (2006). Yaratıcılık ile Öğretmen Davranışları ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 95-106.
- Eroğlu, M. (2014). *İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Örgütsel Yaratıcılık Algularının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Erol, O. (2010). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma sıklıkları ile yaratıcılık alguları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Ersükmen, E. (2010). *İlköğretim fen ve teknoloji ders öğretmenlerinin yaratıcılık kavramına ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Gök, B. ve Erdoğan, T. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcı düşünme düzeyleri ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44(2), 29-51.
- Gülel, G. (2006). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaratıcılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Hemming, H. E. (1997). The Teacher's Role in Facilitating Critical Thinking About Social Issues. Halifax, Nova Scotia: Dalhousie University.
- İşler, A. Ş. ve Bilgin, A. (2002). Eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği adaylarının yaratıcılık hakkındaki düşünceleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 133-152.

- İşleyen, T. ve Küçük, B. (2013). Öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 199-208.
- Jennings, T. (2005). *Investigation Creativity: Understanding the Perspectives of Teachers and Students*. Dekalb, Illinois: Northern Illinois University.
- Kandır, (2001). *Erken Çocukluk Eğitiminde Kaliteyi Belirleyen Ölçütler Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri (31. baskı)*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karrow, D. D. (1997). *Science Teachers' Views of Creativity*. London, Ontario: The University of Western Ontario.
- Kelly, M. O. (2003). *An Examination of the Critical and Creative Thinking Dispositions of Teacher Education Students at the Practicum Point*. Massachusetts, Boston: University of Massachusetts.
- Kılıç, B. (2011). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılık ve bilimsel tutum düzeylerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kurnaz, A. (2011). *İlköğretim öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ve demokratik tutumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Lapéniené, D., & Bruneckiené, J. (2010). Teachers' Creativity in the Domain of Professional Activity. Analysis of Individual Factors. *Economics and Management*, 15, 642-649.
- Maloney, J. E. (1992). *Teacher training in creativity: A phenomenological inquiry with teachers who have participated in creativity coursework*. University of Massachusetts.
- Merriman, T. J. (2015). *A Phenomenological Approach to Understanding Pro-C Level Teachers' Perceptions of Creativity*. The University of South Dakota.
- Narey, M. J. (2006). *A mixed-method study of relationships among teacher quality, reflective practice, and creative abilities of k-12 in-service public school teachers*. Pennsylvania: Indiana University of Pennsylvania.
- Orhon, G. (2014). *Yaratıcılık, nörofizyolojik, felsefi ve eğitsel temeller (2. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Öncü, E. (2014). *Öncü erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi(3. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Raudsepp, E. (1977). 12 Vital characteristics of the creative supervisor, *Supervisio*, 45, 14-15.
- Scott, K. A. (2015). *Creativity: conceptions of a group of exemplary teachers*. Greensboro: The University of North Carolina.
- Sungur, N. (2001). *Yaratıcı okul düşünen sınıflar (1. baskı)*. İstanbul: Evrim Yayıncılık.

- Şahbaz, Ö. (2004). *İlköğretim 4. sınıf "Canlılar Çeşitlidir" ünitesinde yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin sözel yaratıcılıklarına, başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şahin, E. (2010). *İlköğretim öğretmenlerinde yaratıcılık, mesleki tükenmişlik ve yaşam doyumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Şahinel, S. (2002). *Eleştirel düşünme* (1. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tafari, D. M. (1994). The effects of creativity on teacher-student interactions. Maryland, USA: University of Maryland College Park.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). [www.mevzuat.meb.gov.tr: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html](http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html) adresinden alınmıştır.
- Toprakçı, E. (2001). Yaratıcı Okul. Zara: Zara İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne düzenlenen konferansta sunulmuş bildiri.
- Toyran, G. (2015). *Okulöncesi öğretmen adaylarının yaratıcı düşünme düzeylerinin ve eleştirel düşünme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Türkmen, N. (2014). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimleri ve yaratıcılık düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Uysal, M. E. (2009). *İlköğretim Türkçe dersinde işbirlikli öğrenmenin erişimi, eleştirel düşünce ve yaratıcılık becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Virgolim, A. R. (2005). Creativity and Intelligence: A Study of Brazilian Gifted and Talented Students. University of Connecticut.
- Yılmaz, O. (2006). *İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenmenin öğrenenlerin akademik başarıları, yaratıcılıkları ve tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Zeytun, S. (2010). *Okulöncesi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcılık ve problem çözme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Since the time people began to exist in the world, creativity has existed. From the murals drawn from cave paintings to pottery and sculpture, the development of mankind as much as the day-to-day invention from the first inventions and inventions followed a process parallel to creativity. Orhon (2014: 1) stated that human beings are made up of unlimited creativity that is innate in many of the progresses they have made. When we came to the information age, creativity became a frequently used concept every day. As a matter of fact, Turaşlı (2014) stated that creative thinking is the basic driving force that drives the human being who discovers fire, finds writings, falls in the path to recognize different geographies, sets foot on the moon for the first time and makes innumerable technological developments. Toprakçı (2001) states that creativity characteristics are important in the development of societies, and that creativity is the form of behavior, attitude, and means that encompasses a wide range of individuals from birth to everyday life, from scientific studies to everyday life. Rapid changes in the age of information and technology have made it necessary for individuals to use new information effectively, to have creative thinking, and to be able to demonstrate creative skills in the face of problems. According to Argun (2012: 1), as technology is rapidly evolving, people who are going to stand up to it must be trained with features that are active, visible, self-expressive and self-expressive, possessing environment possibilities and a creative structure that best uses technology.

According to Orhon (2014:23), creativity is a multidimensional process involving individuals, methods, material collaborations and similar factors. For this reason, creativity is a multi-faceted system such as students, families, teachers, schools, senior administrations, non-governmental organizations, ministries. Because of this, parents should know what physical, mental and mental needs their children have in each developmental age and provide the opportunities for the development of the child's creative high-level thinking skills. The schools of the 21st century should be planned as open, flexible and creative systems (Tafari, 1994). There should be places where more curiosity and excitement are used and more creative ideas are used instead of memorizing education than giving more information (Sungur, 2001: 23).

The active practitioners of the educational programs prepared for the training of individuals with high-level thinking skills such as creative thinking in our time are the teachers who are working in schools. It is therefore important that teachers, who have a significant influence on the children within the school stakeholders, determine to what extent they have these skills before giving children the high-level thinking skills such as creativity.

2. Method

This research was conducted to examine the creativity level of teachers. This research is a descriptive statistical model that defines the statistical processes that allow the collection, description and presentation of numerical values in the screening model and a variable (Büyüköztürk, 2014), which is based on presenting an existing situation in an existing and objective approach (Karasar, 2009). The study group of this research

constitutes 189 primary school teachers who are working in 8 primary schools in Adıyaman Province Kâhta District in the academic year 2015-2016.

3. Findings, Discussion and Results

According to the results of this research, it is seen that the vast majority of the teachers participating in the research are low in creativity. There isn't also a very creative, creative and medium-level creative teacher in the group. It can be said that the inherited factors are more influential on the creativity of the teachers participating in the research than the environmental factors affecting the creativity of the teachers. While environmental factors have a heavier influence on critical thinking, creativity is dominated by environmental factors as well as hereditary factors. Among the reasons why the level of creativity of teachers participating in the research do not rise at a high level can be thought of as the provision of education in our schools and teacher training institutions in terms of memorization and traditional education. It can also be shown that in the immediate surroundings where the individual lived, the individual would be encouraged to think creatively and that opportunities and opportunities for opportunities that would increase their desire and tendencies in this direction would not be given. When looking at the literature, there was no research on creativity on teachers working. The studies about creativity are mostly carried out by the students of certain education levels (Akkanat, 2012; Albayrak, 2005; Aydoğan, 2008; Baltacı, 2013; Bender, 2006; Erol, 2010; Kılıç, 2011), teacher candidates at various levels of education at universities (Aktamış and Can, 2007; Çetingöz, 2002; Gülel, 2006; İşler and Bilgin, 2002; İşleyen and Küçük, 2013; Zeytun, 2010), it is seen that the teachers who are working in various branches are going to examine the creativity (Ersükmen, 2010; Kurnaz, 2011). Some of the researches related to creativity have been directed towards examining the relationship between a lecture topic (Şahbaz, 2004) or the relationship of the application of a teaching method and technique with creativity (Bacak, 2008; Biber, 2006; Çoban, 2014; Uysal, 2009; Yılmaz, 2006).

Another result of the research is that the creativity of primary school teachers does not show a significant difference according to gender. Although this result is supported by research that supports this result (Akkanat, 2012; Biber, 2006; Erol, 2010; İşleyen and Küçük, 2013; Kurnaz, 2011; Toyran, 2015; Turkmen, 2014; Zeytun, 2010), and this work has also been supported by non-supporting studies (Gök and Erdoğan, 2011; Gülel, 2006). Similarly, the creativity of teachers working in primary education institutions didn't differ significantly from the marital status variable. Looking at the literature, there is a study supporting this situation (Kurnaz, 2011).

In this study, it was researched whether the level of creativity of teachers working in primary education differed significantly according to the seniority variable. According to the results obtained, there was a significant difference between the seniority averages of the teachers according to the level of creativity. This result shows that the creativity levels of the teachers participating in the research changed significantly according to the seniority variable. According to these results, the higher the seniority, the higher the level of creativity of teachers. Looking at the literature, it is also found that there is no meaningful difference between creativity and seniority (Kurnaz, 2011). According to the results obtained from the research, it is found that as the seniority increases, there is an increase in the positive level of the teachers' creativity level, the problems they have

experienced while performing their professions as a result of the experiences they have obtained, and it can be effective to the possibilities to offer more creative solutions to the problems.

According to the results of the research, a significant difference was found between the average level of creativity of the settlements where the childhood of teachers passed. This result shows that the creativity levels of the teachers participating in the research changed significantly depending on the settlement area where the children passed. According to this, as the settlement area where the childhood passes grows, the creativity levels of the teachers also increase. However, researches that did not support this result were found in the literature (Gülel, 2006). From these results, it can be seen that the individuals who spend their childhood in a larger place as a settlement have a higher level of creativity than those who live in a smaller settlement. In large cities, individuals are faced with more social opportunities, more environmental stimulants and greater training and personal development opportunities in larger cities have a significant impact on the creativity of the individual. This shows that children who are raised in settlements such as villages and townships have less social, cultural and artistic activities to develop high-level thinking skills, and that they can benefit less from these opportunities.

According to the results of the research, the level of creativity of teachers has changed significantly depending on the variables of reading habits. According to this; The reading habits of the teachers are found to be higher than the average of the teachers whose reading habits are every day, the grades of the teachers, the reading habits of the book are quite high, and the grades of the teachers whose reading habits have never been read. However, there are also researches that show the opposite of this result (Gülel, 2006). According to this, it can be concluded that the individuals who read many books have higher creativity levels than those who read less and never read.

According to the results of the research, the creativity of teachers does not change depending on the level of mother education. Similarly, it was investigated whether the level of creativity of teachers working in primary education differed significantly according to the level of father education level. According to this, no significant difference was found between the parents' education level averages of the teachers who participated in the research. This result shows that the creativity of teachers does not change depending on the level of father education.

While looking at the literature, there are studies supporting this findings end (Akıllı, 2012; Çetingöz, 2002; Toyran, 2015; Türkmen, 2014; Zeytun, 2010), the results of this research have not been supported by the studies (Gök and Erdoğan, 2011; Turkmen, 2014). According to these results, it may be effective that the level of mother education is low in the level of creativity of teachers in terms of mother education level. However, the majority of the teachers who participated in the survey in the emergence of this result might have been influenced by male teachers.